

«Самостійник». Під час арешту було вилучено вогнепальну зброю, друкарську техніку та різноманітну оунівську літературу.

Знайомство з виявленими фактами переконує, що в любові до рідної мови, захопленні історичним минулим українського народу, його національно-визвольними традиціями, культурною і духовною спадщиною сталінщина вбачала прояви «буржуазного націоналізму», який тоді вважала своїм головним ворогом.

Віднайдені матеріали підтверджують грубе втручання адміністративно-командної системи в науку і навчальний процес, відверте прагнення їх ідеологізувати, наростаючу готовність вишукувати серед студентського і викладацького складу реальних, потенційних чи вигаданих «ворожих і політично сумнівних елементів». Від часто уживаних тут штампів, як-от: «банди», «бандпособник», «терорист», «націоналіст», «вороже настроєний елемент», «агент іноземної розвідки» віє духом горезвісних політичних процесів 30-х рр. в СРСР, досвід і механізм проведення яких був перенесений і запроваджений у краї. Аналіз знахідки породив чимало запитань і сумнівів: яка частка правдивості у ній, чи не є деяка інформація майстерною фальшивкою, виготовленою «компетентними органами» з метою дискредитувати тих чи інших осіб, як склалася їх подальша доля?

Авторам непросто відшукати правильні відповіді на ті чи інші питання. Проте вони вважають своїм обов'язком розповісти про людей, які за любов до рідного краю мусили терпіти ув'язнення, поневір'я, переслідування, недовір'я, підозру тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний архів Львівської області. Ф-п. 3. Оп. 4. Спр. 495. С. 51.
2. Трофимович В. До питання про рух Опору у львівських вузах у 40-50-ті роки. Республіканець. 1994. № 2. С. 87-97.

ЦІНІСНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ ТА СУЧАСНИЙ ФЕНОМЕН

Базилевський І. В.

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
факультету географії, історії та туризму
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука»*

Лопачька Н. М.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри історії, завідувач кафедри історії
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука»*

Історія становлення інституту правової допомоги пов'язана зі становленням інституту адвокатури. В історичних джерелах та юридичній літературі зазначаються відомості про існування безоплатної правової допомоги, зокрема такої, що надавали адвокати. Так, згідно Кодексу українського народу «Права, за якими судиться малоросійський народ» від 1743 року, «...адвокатом могли бути повнолітні, християнської віри, розумово й фізично повноцінні, світського стану чоловіки. Хоча їх робота оплачувалася, передбачалися випадки, коли адвокат повинен був здійснювати захист безкоштовно» [2, с. 23].

Безкоштовна правова допомога – це правова допомога, що гарантується державою та надається повністю або частково за рахунок Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел включає безкоштовну первинну правову допомогу та безкоштовну вторинну правову допомогу [5].

Така послуга, безоплатна правова допомога, на сьогоднішній день є досить затребуваною у суспільстві. У зв'язку з подіями, які зараз відбуваються в нашій країні, люди все частіше користуються даною послугою.

М. В. Стаматіною визначено сутність безоплатної правової допомоги як системи суспільних відносин, що складаються в результаті звернення визначених законом осіб до уповноважених органів, посадових осіб з метою отримання кваліфікованої правової послуги на безоплатній основі [6, с. 15].

Варто відзначити те, що запровадження системи безоплатної правової допомоги є досить важливим фактором для побудови правової держави з фундаментальними ціннісно правовими аспектами.

Історичні корені безоплатної правничої допомоги на території сучасної України сягають VIII ст.

Безоплатна правова допомога гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел.

Безоплатна правова допомога поділяється на первинну та вторинну.

Право на безоплатну первинну правову допомогу мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України. Безоплатна первинна правова допомога включає, зокрема, такі види правових послуг:

- 1) надання правової інформації;
- 2) надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
- 3) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- 4) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Право на безоплатну вторинну правову допомогу мають категорії осіб, що визначені статтею 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг:

- 1) захист;
- 2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;

3) складення документів процесуального характеру [1].

Отримати безоплатну правову допомогу може будь-яка особа, не залежно від расової приналежності, соціального чи фінансового статусу. Відповідно до чинного законодавства, а саме закону України «Про безоплатну правову допомогу», статті 1 «Безоплатна правова допомога – правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел» [3].

Варто зазначити, що безоплатна правова допомога поділяється на первинну та вторинну. «Безоплатна первинна правова допомога – вид державної гарантії, яка полягає в інформуванні особи про її права та свободи, порядок їх реалізації, відновлення у разі їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових та службових осіб» [4, с. 279].

Таким чином, система безоплатної правової допомоги в Україні має багато прогалин та недоліків. Одним із недоліків є те, що система безоплатної правової допомоги не є узгоджена з Конституцією та міжнародними зобов'язаннями України. Результатом цього є те, що особи, які потребують безоплатної правової допомоги, не мають права обирати адвоката, а отже прослідковується певна дискримінація прав людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безоплатна правова допомога. Міністерство юстиції України [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://minjust.gov.ua/legal_aid.
2. Гець О. Історичний та сучасний погляди на надання безоплатної правової допомоги адвокатами. Юриспруденція: теорія і практика. 2011. № 11. С. 23-27.
3. Закон України про безоплатну правову допомогу: поточна редакція від 28.08.2018. Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
4. Ключка Д. М. Право на безоплатну правову допомогу в Україні. Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. С. 278-281 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4638/1/Kljuchka.pdf>
5. Конституція України : поточна редакція від 30.09.2016. Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Стаматіна М. В. Організація діяльності щодо реалізації права громадян на безоплатну правову допомогу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Харків. 2013. 21 с.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ БОРотьБИ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ НА ЖИТОМИРЩИНІ НА ПОЧАТКУ 1920-Х РОКІВ

Бондарчук М. О.

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
історичного факультету кафедри Історії України
Житомирського державного університету імені Івана Франка*